

TANDHEELKUNDIGE VOLKSVOORZIENING

In het laatste nummer van dit Tijdschrift vindt men een voordracht opgenomen onder bovenstaanden titel, waarin van Andel dit vraagstuk van alle zijden beschouwt en uiteenzet wat er, volgens hem, gedaan moet worden om in de toekomst de bestrijding van het tandbederf zoo krachtig mogelijk ter hand te kunnen nemen.

Uit de discussies blijkt, dat niet alle aanwezigen het met den inleider eens waren en boven alles dient toch vast te staan, dat — wil men van tandheelkundige zijde op dit vraagstuk invloed van belang kunnen uitoefenen — het in de allereerste plaats noodig is dat er een communis opinio heerscht, omtrent den te volgen weg. Men heeft geen Vlootwet noodig, om te illustreeren dat niets fnuikender is, voor een te bereiken doel, dan wanneer de deskundigen onderling van meening verschillen en het zodoende voor den leek buitengewoon gemakkelijk wordt, om juist met een beroep op een van die groepen deskundigen het geheele plan in duigen te doen vallen.

En waar het ongetwijfeld vast staat voor alle tandheelkundigen, dat het een volksbelang is, het tandbederf te vuur en te zwaard te bestrijden, daar moet ook een weg gevonden kunnen worden om dien strijd gezamenlijk te kunnen voeren.

Het betoog van van Andel komt in 't kort hierop neer:

1. De propaganda voor de bestrijding van het tandbederf is hoog noodig.

2. Deze propaganda moet niet uitgaan van de tandartsen, omdat men hen als „partij” kan zien, maar van de medici, evenals dit voor t.b.c. het geval is.
3. De medici zijn hiervan niet doordrongen en ieder pogen in deze richting is hopeloos wanneer de artsen hunne houding niet veranderen.
4. De oplossing van het vraagstuk ligt niet in de therapie, maar in de prophylaxe, die haar bekroning vindt in de 100 % leuze!

Wij meenen hiermede wel het voornaamste in enkele punten te hebben weergegeven en willen nu ieder punt even afzonderlijk onder de oogen zien.

Met de eerste stelling is ongetwijfeld een ieder het eens.

De tweede echter wordt al direct aanvechtbaar. De tandartsen zijn n.l. ten opzichte van de bestrijding van het tandbederf zeker niet meer „partij”, dan de medici dat zijn ten opzichte van de t.b.c. En wanneer men bijv. een Orthopaedische Vereeniging in de weer ziet voor steun aan gebrekkigen en verminkten, dan is er wel niemand, die gelooft dat dit gedaan wordt uit eigenbelang.

Het is mogelijk, dat men in de toekomst, ook in de intellectueele beroepen, de mentaliteit van den 8-urigen dag zal zien opdagen; voorloopig echter is dit nog niet het geval en vindt men onder de intellectueele groepen, de liefde voor het beroep en zijn idealen, alsmede het offer dat daaraan door de meesten dagelijks in meerdere of mindere mate wordt gebracht, nog zoo iets vanzelfsprekends, dat het wel niemand in zal vallen een van die groepen van grof egoïsme te verdenken of te beschuldigen, wanneer zij — op grond van haar deskundige kennis van zaken — meent in een bepaalde richting haar waarschuwendende stem te moeten laten hooren. Wij gelooven dan ook niet dat een dergelijke verdenking of beschuldiging tegen welke groep ook — ooit is geuit.

Een dergelijke propaganda moet dus juist *wel* uitgaan van de tandartsen, al kan direct aan v. Andel worden toegegeven,

dat dan zeker niet in de laatste plaats de medici bewerkt zullen moeten worden.

Wat de derde stelling betreft, wij gelooven dat hier de in-leider blijk geeft van een al te groot pessimisme. Vroeger was dat ongetwijfeld het geval en op dit moment hebben wij nog te maken met de artsen, die stammen uit een tijd waarin men de tandheelkunde als een *quantité négligeable* beschouwde. Maar toch, wie de toestand van nu vergelijkt met die van een tiental jaren geleden, zal een frappante vooruitgang moeten constateeren, en tien jaren zijn geen eeuwigheid. En niet alleen is dat te bespeuren in algemeen medische kringen, maar vooral aan de universiteiten. Wij herinneren hier bijv. aan de uitlating van den heer Mieremet over het onderwijs in Groningen (zie T. v. T. Juli '23), en al geven wij onmiddellijk toe dat het zeker nog lang niet is wat het wezen moet, vooruitgang *is* er! Overigens gelooven wij dat v. Andel het nuttig effect van een dergelijke artsen-propaganda, aanzienlijk overschat en wij herinneren in dit verband aan de landen waar de tandartsen allen artsen zijn (Oostenrijk, Italië).

De samenwerking tusschen arts en tandarts is daar ongetwijfeld veel beter, de waardeering van het publiek voor de tandheelkunde echter in geen deele. Dit vindt zijn oorzaak in het feit dat hier wèl de medici overtuigd zijn van alles waarvan v. Andel ze wil doordringen, maar niet het volk, dat van meening is, dat de eerste de beste techniker den mond evengoed kan behandelen als een „knappe dokter”. En in dit laatste zit de fout en derhalve moet ook bij ons, de propaganda wel degelijk beginnen bij de massa.

Men dient er op te hameren dat de strijd tegen de kwakzalverij niet is een broodstrijd — ware zij dat wel, dan zou in de eerste plaats getracht zijn het aantal tandartsen in de toekomst te beperken, die heel wat gevaarlijker concurrenten zijn dan knoeiende technici — maar dat de waardeering van het volk voor een goed verzorgde mond, niet kan worden aangekweekt wanneer een aantal vrijbuiters die behandeling op zich nemen, uitsluitend om grof gewin, en de kleine winst

vergoed moet worden door een groote omzet, met al de gevolgen van dien. Men zal dat volk eindelijk eens moeten leeren, de eenvoudige waarheid, dat de examens er niet zijn, om een bepaalde „klasse” aan een bijzonder voorrecht — een monopolie — te helpen, maar uitsluitend om een *minimum waarborg* te scheppen, die datzelfde volk moet beschermen tegen ongelukken, veroorzaakt door onwetenden!

En zoo komen wij dan ten slotte tot de laatste stelling, die de waarde der prophylaxe vooropstelt, waarvoor dan ook in de eerste plaats propaganda zou moeten worden gemaakt. Hier is schrijver dezes nu eens meer pessimist dan de inleider, en eerlijk gezegd: hij gelóóft niet aan de 100 % van die school, op reis naar Washington!

De nuchtere feiten leeren ons het volgende: In iedere praktijk, en zeker in de praxis aurea, zijn er tal van patienten, die vanaf hun prilste jeugd onder behandeling van den tandarts zijn geweest. En onder hen zijn er *talloozen*, die ondanks *alle* zorg, aan dat gebit besteed, en ondanks de nauwkeurigheid waarmede thuis over dat gebit werd gewaakt, toch rondlopen met brug of prothese, of wel het behoud hunner tanden en kiezen uitsluitend te danken hebben aan het krachtig therapeutisch ingrijpen!

Dat zal *iedere* tandarts uit eigen ervaring kunnen bevestigen en waar dat het geval is hij „the upper ten”, hoe zal het dan zijn bij „the lower millions”? Men make zich daarover toch geen illusies en trachte ook niet, deze niet te ontkennen feiten te verdoezelen door te wijzen op toestanden in het buitenland.

Het is natuurlijk niet tegen te spreken, dat de behandeling in de Deutsche ziekenfondsen heel wat beter geweest zou zijn, wanneer men de „dentisten” had geweerd, maar men vergete aan den anderen kant niet, dat in een land als Amerika met ruim 6 maal meer tandartsen dan Nederland, tijdens den oorlog bleek, dat ondanks dit geweldige aantal, en ondanks het feit dat daar toch wel rijkelijk propaganda is gemaakt, de toestand van het gebit van den doorsnee militair, precies even slecht was als in andere landen.

Waaruit de conclusie kan worden getrokken dat men daar niet „the upper ten”, maar „the upper sixty” te pakken heeft gehad en dat dit voor „the lower millions” geen verschil uitmaakte.

Waarmee wij maar willen zeggen dat het ideaal in afzienbaren tijd niet bereikt kan worden en dat men het met de therapie voor lief zal moeten nemen, maar dan, „*zoo jong mogelijk begonnen*”.

Dus: een intense propaganda voor de schooltandklinik! Daarbij dient men echter van te voren te begrijpen, dat dit *nimmer* kan geven *de* oplossing, maar wèl, dat daardoor enorm veel gebitten zullen kunnen worden gered en heel veel leed zal kunnen worden voorkomen.

En als dat vaststaat — en wij veronderstellen dat dit wel door geen deskundige zal worden ontkend — dan is dat doel alleszins de moeite waard om bereikt te worden!

Resumeerende, zouden wij willen zeggen:

1. De propaganda voor de bestrijding van het tandbederf is hoog noodig.
2. Deze propaganda zal in de eerste plaats moeten uitgaan van de tandartsen, die hierbij de medewerking moeten inroepen van de medici.
3. De aandacht moet worden gevestigd op het belang van de hulp aan het jonge kind, dat stelselmatig moet worden gecontroleerd, al het andere is lapwerk, dat er echter gezien de omstandigheden, *ook* moet zijn.
4. Voorzoover het vraagstuk op te lossen is, zal dit alleen kunnen geschieden door het in het leven roepen van schooltandklinieken, omdat daar alleen een geregelde behandeling en controle van het kind mogelijk is.

Wij gelooven dat dit program door een ieder kan worden onderschreven, en dat onder deze leuzen, een vereenigd optreden mogelijk is!

N.